

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an	200 Lei
Pe jumătate	100 Lei
Pe un sfert	50 Lei
În străinătate	500 Lei

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului
Târnava-Mică sub Nr. 3-1933.

Intemeietori: † Al. Lupeanu-Melin și Iuliu Maior
Proprietar și director: IULIU MAIOR
Redactor: SEVER BARBU

ANUNȚURI ȘI RECLAME

conform regulamentului de aplicare
a tarifului comercial, categoria V

O altă mobilizare

„Intregă armata de uscat, aer și marină se mobilizează”, a răsunat cuvântul Conducătorului, peste toate melcagurile țării, în noaptea de 21 Iunie.

Și cei chemați, au plecat fiecare acolo unde-i chemau ordinele, la regimentele lor. Au lăsat totul și s'au dus. Liniștiți, cu sufletul împăcat și gândul curat, căci știau că merg să lupte pentru un lucru drept și sfânt. Pe câmpul de bătăie și-au împlinit cu cinste datoria lor. Au dus până departe, adânc în inima țării dușmane falma vitejiei românești, că alții s'au mirat de curajul și dragostea cu care și jertfiau viața pentru țară și credință. Mulți au sângerat sub fulgerarea gloanțelor dușmane, mulți au rămas să nu mai vină pentru todeauna, îngropați acolo unde l-a secerat moartea, la Prut, la Nistru, la Bug, la Nipru sau la porțile Odesei, pe câmpiile Basarabiei, Bucovinei și Ucrainei. Alții duc încă mai departe greul războiului, înfruntând moartea la fiecare pas, așa cum le poruncește datoria lor de ostași.

Dar pentru ca acești frați ai noștri să-și poată îndeplini misiunea lor, acolo unde au fost trimiși, pentru ca să nu rămână zadarnică jertfa atâtor vieți, trebuie să muncim unul fiecare acasă la locurile noastre.

Porunca de mobilizare din noaptea de 21 Iunie ne sună și nouă celor rămași acasă. Fiecare suntem mobilizați, acolo unde ne-a găsit războiul, slujbașul la slujba lui, meseriașul în ateliere, muncitorul în fabrică și plugarul la plugul și ogorul lui. Niciun ceas de răgaz, nu mai rămâne pentru nimeni. Locul celor plecați, trebuie să l'înă acum cei lăsați la vetrele lor. Fiecare să muncească îndoit, zi și noapte, așa cum zi și noapte cei mobilizați stau pe fronturi, sub ploaia gloanțelor dușmane.

Legea vorbește împede de o mobilizare pe loc, pentru lucru, în fabrici ateliere, officii, școli și la câmp, dar și fără de aceasta, acela pe care legea nu-l silește în nici într'un fel trebuie să se socotească mobilizați. Toți trebuie să ne socotim mobilizați, în luptă alături de cei cari sunt pe front. Războiul se poartă de îndreptul neam românesc și lupta ce se duce este pentru mărirea și biruința întregului neam românesc.

Pe lângă mobilizarea pe fronturi la regimente și unități, din noaptea de 21 Iunie, trebuie să mai fie o mobilizare sufletească, ce se petrece în sufletul fiecărui om.

Acesta să ne facă să primim cu mai multă înțelegere lipsurile, asprimile și cerințele grele ale războiului. Să ne gândim că în primul rând

sunt soldații și dacă îndurăm unele lipsuri, poate pentru ei le îndurăm, ca lor să nu le lipsească nimica. Să mai jertfim ceva și noi din bunul nostru trai, din truda noastră, din liniștea noastră, în vreme ce alții au jertfit totul.

Să nu mai cărtim apoi atâtea împotriva armatei. Să dăm cu dragă inimă când ni se cere ceva pentru armată. Să ne gândim, că dacă n'ar fi fost armata, n'am mai fi avut nimica și cu totul alta era viața noastră.

Pe cei răniți, cari se întorc cu trupul slăbit sau frânt din lupte să-i cinștim ca pe cei mai aleși dintre noi. Ei și-au lăsat poate părți din trupul lor, ceace noi nu putem să prețuim omenește, și n'am face-o pentru toate bunurile lumii. Să-i înconjurăm cu toată dragostea sufletului nostru și să dăm cu dragă inimă, dacă ni se cere ceva pentru sprijinirea lor.

Grije mare trebuie să avem apoi și de familiile celor plecați pe front. Să le ajutăm și să veghem ca să nu le lipsească nici lor nimica. La sate, să punm cu toții mâna și să împlinim muncile și pe ogoarele văduvelor, orfanilor și femeilor celor mobilizați. Nu trebuie să rămână nelucrat nici ogorul nostru, dar nici al lor. Fiecare brazdă de pământ este mai înțâin a țării și numai în rândul ai doilea a noastră, deci trebuie să lucrăm cât mai bine.

Să nu uităm apoi nici pe cei plecați. Sunt atâtea și atâtea lucruri pe cari le putem face pentru ei. Femeile și fetele să caute să strângă lână, torturi și acum în serile de toamnă să toarcă și să împletească lucruri pentru soldați. Să facă șezători, în cari să lucreze mânuși, ciorapi, pieptare de lână, genuchiere, pentru cei plecați, poate pentru părinții și frații lor.

Nu mai așa luptând cu toții, umăr la umăr, pe front sau în spatele frontului, muncind cu drag, suferind cu drag, dărînd cu drag și jertfind din inimă vom putea duce la bun sfârșit, lupta mare în care am intrat.

Luptăm pentru un lucru mare și sfânt, dar să ținem minte că lucrurile mari nu se fac decât prin muncă, luptă dărîre și jertfă. Să muncim deci, să luptăm, să ne dărîm și să jertfim cu toată dragostea, sufletului nostru!

Furtună puternică în America.
Din America vine vestea că un întreg ținut din Mexico a fost bătut de o furtună puternică, care a pricinuit pagube foarte mari și a omorât peste 400 de oameni.

Obiceiul urât

Negreșit, noi toți avem o mulțime de obiceiuri care deși sunt frumoase, moștenite de la strămoșii noștri dar din nefericire avem și de acelea care numai spre fala noastră nu pot fi. Între acestea din urmă se înșiră și acela de a înjura numele lui Dumnezeu, al sfinților și al lucrurilor sfinte.

Sunt unii oameni care înjură grozav la cel mai mic neceș, fiindcă așa și-au obișnuit gura. Despre aceștia spune un învățat francez că sunt „ființe rău crescute”. Sunt alții iarăși care înjură pentru a înfrica pe cel slab de înger și a-i scandaliza; înjură din ură față de Dumnezeu și din dispreț față de învățătura sa și față de tot ce e sfânt. Păcatul acesta este foarte greu, cu mult mai greu decât al celor dintâi, care nu intenționează todeauna și direct batjocorirea lui Dumnezeu și a sfinților săi.

Înjurătura atrage după sine pedeapsa lui Dumnezeu nu numai în lumea cealaltă, ci adeseori chiar și în cea de aci. Pilda ce urmează va grăi dela sine:

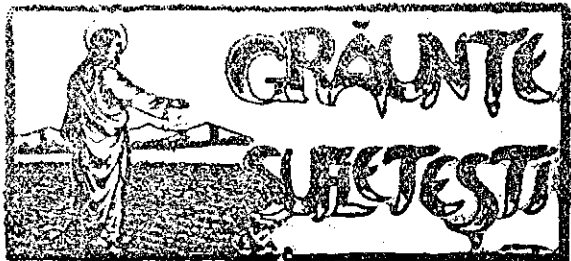
Într-o dimineață de joi din anul 1930, cam pe la orele 10, un muncitor din fabricile Krupp din Essen (Germania), începu să înjure urit de tot numele lui Dumnezeu, al sfinților etc. Între multe alte nebunii cu care-și însoși înjurăturile spuse și aceea că dorința lui cea mai arzătoare este să vadă preoții legați cu un fir electric de mare putere pentru a fi arși de viu. Opt zile mai târziu, pe la aceeași oară, muncitorii din atelierul în care s'a săvârșit păcatul blasfemiei amintite, auziră un strigăt sfâșietor. Alergară cu toții în direcția de unde veni strigătul. Și ce văzură? Camaradul lor, care cu o săptămână înainte se dedase la înjurăturile amintite, zăcea acum agățat de un fir electric. Volră să-i dea ajutor, dar totul fu înzadar căci trupul său deveni repede un cadavru carbonizat. Atunci își aduseră aminte muncitorii de înjurăturile camaradului lor și-și ziseră: „Aci nu este decât pedeapsa lui Dumnezeu”.

Înjurătura este așa de groznică încât sf. Ludovic, regele Franței, se gândi să suprimde de tot și pentru todeauna înjurătura la neamul său. Se gândi să o pedepsească cu moartea: Papa Clemente al IV-lea felicită pe rege pentru zelul său, dar îl sfătui să fie mai blând în pedepsirea vinovaților și să le cruțe viața. Regele ascultă sfatul Papei și se conformă întocmai. Totuși în anul 1269 impuse o pedeapsă bănească sdravănă tuturor acelor care erau prinși că înjură. Înjurăturile îi însușiau regelui atâtea groază și scârbă, încât spunea, nu odată, generalilor săi: „Aș vrea să fiu cu inșimăra

cu un fler roșu, dacă aş putea prin asta să suprim injurăturile din țara mea".

Nu numai că injurăturile sunt păcate grele în fața lui Dumnezeu, ci ele sunt, după cum spun Francezii, și o dovadă de proastă creștere și o slăbiciune de caracter. Iată pentru ce șefi de state au interzis injurătura — sub pedeapsă grea — în țările pe care le conduc. Așa au făcut domnii Mussolini în Italia, generalismul Franco în Spania și alții în alte țări.

Poporul nostru este popor de vișă nobilă și născut creștin. El va trebui să se scape de obiceiul urit de a injura și să înlocuiască injurătura cu binecuvântări, „ca întru numele lui Isus să se plece tot genunchiul; al celor pământești, și al celor de desupt” (Filipeni II, 10).
(I. V. Fr.)

Ce fel de lucrări se pot face Dumineca și în sărbători?

Catehismul ne răspunde la această întrebare în felul următor: Dumineca și în sărbători sunt îngăduite: 1. lucrările servile de cari avem neapărată nevoie; 2. lucrările mici și 3. ocupațiunile menite să îmbogățească mintea și să cultive spiritul.

Așadar e îngăduit a fierbe mâncare, a acoperi stogul de grâu dacă e amenințat de ploaie, a aduna fânul în căpițe în caz de ploaie și altele de felul acesta, pentru că zice Domnul: „Sâmbăta pentru om s'a făcut, iar nu omul pentru Sâmbăta” (Marcu 2, 27).

E îngăduit a lucra la poștă, la telegraf, la telefon, la căile ferate, la poliție oricând și în orice timp, pentru că altfel s'ar întrerupe comunicația și s'ar putea întâmpla mari pagube în țară.

Biserica are putere a deslega, în anumite cazuri, dela porunca sfințirii zilei Duminecii, fiindcă zice sf. Scriptură: „Domn este și peste sâmbăta Fiul omului” (Luca 6, 5). Locuitorul Domnului pe pământ însă este Papa dela Roma, care are putere de a deslega dela această poruncă, ori de câte ori o pretinde aceasta binele bisericii sau al statului. Și preotul are drept să deslege, din caz în caz, dela porunca aceasta. Chiar de aceea nimenia din satele noastre să nu îndrăznească a lucra Dumineca, fără de îngăduința preotului.

Mai este apoi îngăduit Dumineca și în sărbători a lucra ceea ce se ține de biserică, așadar a mătura în biserică, a direge cutare lucru stricat din biserică, pentru că: „N'ați cetit în lege că preoții spurcă Sâmbăta și sunt nevinovați?” (Matei 12, 5).

Dumineca suntem obligați mai ales a săvârși faptele îndurării trupesti și sufletești. Drept dovadă, citiți, rogu-vă, evanghelia dela Matei 25, 31—46, pe care, pentru lungimea ei, n'o mai pot reproduce aici. Dar, ca ceice nu au Biblia la îndemână, să poată și ei înțelege lucrul acesta, reproduc aici din sf. Scriptură alt loc, tot pe atât de minunat, și anume spune Mântuitorul: „Drept aceea slobod este Sâmbăta a face bine” (Matei 12, 12). Mai mult, unele dintre faptele trupesti ale îndurării ne scuză chiar și dela ascultarea sf. liturghii, de pildă îngrijirea bolnavilor, căci zice sf. apostol Iacob: „Creștinătatea curată și nespurcată înaintea lui Dumnezeu și a Tatălui aceasta este: a cerceta pe orfani și văduve în necazurile lor și a se păzi pe sine nespurcat de către lume” (1, 27). Iar în altă parte zice Domnul: „Milă vouă, nu jertfă” (Matei 9, 13), adică, dacă e cazul să se aleagă între o faptă a milei și între jertfa liturgică chiar, mai întâiu trebuie să săvârșim mila. Dacă însă mila aceea o pot săvârși fără de a jigni porunca sfințirii Duminecii, să fac și una și alta, vorba Domnului nostru Isus Cristos dela Matei 23, 23: „Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că zeciuți isma și mărarul și chiminul, și ați lăsat cele mai grele ale legii, milostenia și credința: acestea trebuia să le faceți, iar acelea să nu le lăsați”.

2. Sunt îngăduite lucrările mici. De pildă li cade cuiva un bumb, n'are decât să-l coase, fără de a săvârși vreun păcat. Poate mătura înaintea casei, în curte și în casă; poate să și coase ori să și cârpească o haină care tocmai atunci s'a rupt, ori să și curețe o haină care tocmai atunci s'a murdărit.

3. Poate să citească gazete bune, cărți folositoare, dar mai ales religioase; elevul poate să învețe, să scrie și să citească; oricine poate cânta cu diapa ori cu fluerul; pentru că toate aceste ocupațiuni sunt menite a îmbogăți mintea și a cultiva sufletul.

Iar acuma să vă arăt și cari sunt faptele milei sau ale îndurării trupesti: 1. a hrăni pe cei flămânzi, 2. a zdăpa pe cei setoși, 3. a îmbrăca pe cei goi, 4. a primi pe călători, 5. a cerceta pe cei bolnavi, 6. a răscumpăra pe cei din robie și 7. a îngropa pe cei adormiți. — Mai sunt apoi și 7 fapte ale milei sufletești, și anume: 1. a învăța pe cei neînvățați, 2. a stăpâni pe cei fără de sfat, 3. a mângăia pe cei mâhniiți, 4. a îndrepta pe păcătoși, 5. a ierta celor ce ne greșesc, 6. a suferi cu răbdare pe cei ce ne necăjesc și 7. a ne ruga lui Dumnezeu pentru cei vii și pentru cei morți.

Părintele Iuliu.

Arătarea de pe râul albastru (Jan-te-kiang)

(Din Le Missioni della Compagnia di Gesu
No 6—1924)

„Nu fără osteneală, nici fără pierdere de timp, am putut ajunge la Poaning-tou. Mandarinul Pao, văzându-mă sosind fără de cei doi prieteni ai mei, m'a întrebat, că ce s'a întâmplat, l-am povestit naufragiul, dar nu l-am amintit nimic despre arătare. El a trimis numai decât soldați, ca să caute cadavrele, dar nici după patru zile de căutare n'am aflat nimic.

„Prietenul meu Li-Chou-Nien suspicioz ceva de misterios în istoria mea, de aceea mă asalta cu multe întrebări, până ce am terminat cu aceea, că l-am mîturisit toate.

„Cu toate acestea eram trist; mă mușca grozar gândul de a afla spiritual acela bun, care m'a scapat dela moarte, și să mă dedic cu totul cinstitii lui. Eu chemasem într'ajutor pe Dumnezeul cel adevărat; tre-

Foița „Unirii Poporului”

Dumnezeu

Spuneți-mi voi fraților
Cum e-al lumii creator?
Cine a făcut pământul
Luna, soarele și vântul?

Cine oare-a despărțit
Apa mării de pământ
Și în spus; aici s'oprești
Mai departe să nu treci?

Spuneți-mi cine anume
A făcut lumina 'n lume?
Cine-a făcut ceriul, stele
Și pe pământ toate cele?

Cine a făcut izvoare
Cu apă răcoritoare?
Cine-a făcut munți înalți
Cu codrii verzi îmbrăcați?

Cine-a făcut văi, coline?
Unde sunt lanuri de grâne?
Cine-a făcut iarba, flori
Și pomii cei roditori?

Dar pe om, făptura, care
Stăpânește tot sub soare,
Cine oare l-a zidit
Și viața i-a dăruit?

Este Dumnezeu cel sfânt
Domn peste ceriu și pământ
El este făuritorul
Și a toate Ziditorul.

Pe Dânsul să-L laudăm
Și lui toți să ne'nchinăm
Să-L iubim și să-I slujim
Voia Lui să o'mplinem.

Că-i puternic și e sfânt
Și ne ține pe pământ.
Deci Lui toți să ne'nchinăm
Și mereu să-L laudăm.

Iacob Suciu, piugar
Valea Largă — Turda

A fost ocupat fostul castel al țarilor ruși, din apropierea Petersburgului. În luptele cari se dau pentru ocuparea orașului Petersburg, Germanii au înaintat foarte mult, ajungând să ocupe și fostul castel al țarilor, din apropierea Petersburgului. Trupele rusești cari au încercat să oprească pe Germanii, au fost nimicite.

Dumnezeu și învățatul Negoită

Un tânăr din București s'a dus la învățătură înaltă prin străinătăți. A umblat pe la Berlin, pe la Roma, pe la Paris, și de-atâta învățătură i-se dusesse și părul de pe cap; a rămas chel dela frunte până 'n creștet. Acu nu-i vorbă, învățătura ca învățătura: nu prea îl trăgea inima spre ea. Mai mult prin baluri și petreceri o dusesse, cheltuind și banii părințești. Iar când s'a întors în țară, doctor mare, domnul Ion Negoită, încruntat și cu ochelari pe nas, voină să treacă drept om prea învățat, făcea harcea-parcea în credința omenească și striga cu pătrundere: „Domnilor! Nu este Dumnezeu!”

Și după ce s'a așezat el în orașul București, îl chemau radele și cunoscuții — ca pe un om care a umblat lumea și multe știe. Îl chemau la prânzuri, la petreceri, și el se ducea totdeauna, — căci îi plăcea petrecerea și vinul bun: la acestea mai ales se pricepea.

Intr'o bună zi îl poștește pe domnul Negoită la masă o rudă mai depărtată. Acolo după toate pregătirile, și după ospăț, oamenii se împărțesc prin odaie și încep a vorbi de interese. Domnul Negoită se apropie de fetele gazdei: două fete frumoase, una de 13 ani și una de 15 ani. Fetele vorbeau. Domnul Negoită își răsucește mustața, își pipăie chelie, dă un târcoal fetelor, apoi zice:

părtași — fiecare după puteri —, atât la cheltuieli, cât și la câștig.

Statul întreține armată, care să păzească țara de vecinii hrăpăreți; poliție, ca să o păzească de oameni răi; uzine, unde se fac mașini și unelte pentru plugari; fabrici unde se lucrează pielea, fierul, oțelul, și altele; școli, spitale, asiluri. Se fac poduri, tuneluri, diguri, drumuri, și altele. Se plătesc funcționarii cari conduc și lucrează prin fabrici, școli, spitale, uzine; cari povățuiesc armata și poliția; cari înlesnesc călătoria conducând trenuri, vapoare, și altele; cari îndeplinesc atâtea și atâtea alte servicii pentru binele comun, dar cari nu lucrează la pământ, și prin urmare nici nu culeg nimic de pe el.

Au nu e după sfântă dreptate ca unul fiecare să fie părtaș la aceste cheltuieli după puterile și starea lui?

Te miri deci cum de se mai află oameni cari nu se grăbesc la timp să-și plătească partea ce li-se cade în această societate, ba încă așteaptă să-i vină percepătorul acasă, și nu vrea să plătească nici atunci până nu e amenințat cu legea, ori până când nu i-se ia perina de sub cap sau cojocul din spate.

E credință greșită ceea ce se aude din gura multora, că „plugarii țin pe domni și pe toată lumea, și că fără de plugari, domni ar pieri”. E greșită aici, întâi pentru că nu numai plugarii plătesc impozite, ci și funcționarii, și încă cu mult mai mult. Un funcționar care are o plată de 2-3 mil la lună, plătește mai mult impozit decât plugarul care are 40 jugăre de pământ clasa I, 10 capete de vite și 20 de oi, o sută de găini și rațe sau găște, 2 jugăre de vie și 10 stupi.

A doua, pentru că nu plugarii țin pe toată lumea, ci se țin și ei pe lângă domni, căci domni cei învățați aleg fierul din pământ și-l fac unelte și mașini. Domnul face plugul, domnul argăsește pielea, domnul face și conduce fabricile din cari ies cele trebuincioase plugarului, căci plugarul singur n'ar putea purta nici opinci, nici șerpar sau pălărie, nici n'ar avea sapă, plug, grapă, și nici chiar că mașe cu copcie sau bumb, căci nu ș'ar putea face nici copcia, nici acul cu care s'o coase,

dar să mai zici de plug, grapă, mașină și altele câte nu-i trebuiesc, până și briceagul din buzunar, secerea, sau măcar culul din jug și din capul oșiei. Ce să mai zici apoi de casă, oraș, fabrică? Au nu domni, adevărații învățați, au făcut și fac acestea? Plugarul, dacă li dai plug în mână, îl poartă pe câmp. Dacă li dai sapă, dă cu ea în pământ. Dar nu și le poate face el singur, ci are lipsă de oameni mai întâi care să-l învețe carte, ca apoi să poată învăța unul una, altul alta, și să fabrice cele trebuincioase, atât plugarilor, cât și altora.

Greșesc deci acela cari cred că plugarii ar putea trăi fără domni, precum și acela cari cred că ar putea trăi fără plugari, precum nici capul fără mâni, nici mâinile fără cap n'ar putea face nici o ispravă. Treaba gurii e să amestece mâncarea, a stomacului să o macine, a ficatului să o împartă flecăruia după trebuință, a splinei alta; iar acestea toate, împreună cu mâinile, picioarele, ochii, capul, mintea, sunt părtașe fiecare după puteri la susținerea trupului.

Un trup este și Statul în care trăim, iar noi unul fiecare suntem câte un mădușar. Se cade deci — și păcătuiește acela care se trage înapoi —, să fim părtași la cheltuieli pentru întreținerea lui, precum el — Statul — se îngrijește la fel de binele nostru al tuturor, și al flecăruia în parte.

Să nu murmure nimenea împotriva impozitelor, căci acelea sunt de lipsă, și sunt drepte, împărțite de oameni cu judecată adâncă, cu multă înțelepciune, și cu multă iubire față de deapropzele, oricine ar fi acela.

N. Lupu

A omorât numai 3000 de oameni.

Acela care a făcut această ispravă nu este vre-un viteaz de pe câmpul de război, ci un bolșevic de primul rang. El a fost prins mai în zilele trecute de poliția spaniolă și osândit la moarte. La judecarea procesului său, s'a aflat că viteazul comisar bolșevic, a trimis, în cel trel ani cât a ținut războiul spaniol, peste 3000 de oameni la moarte. Acum i-a venit și lui rândul și pe sfânta dreptate.

dumneata te ține, domnule Negoită! Cum așa? Dumneata nu poți lămuri, fără Dumnez-ou, nici măcar ce-i aceea un ou — și vrei să deslegi totuși tainele cerului? Dumneata nu știi de unde vine un ou și vrei să dărimi dumnezeirea? Dumneata nu știi de unde vine oul și vrei să-mi spui că ți-ai dat seamă de obârșia lumilor?

Dar învățatul nu mai asculta vorbele acestes. Toți cei de față dădeau din cap și se uitau zâmbind la el. Numai decât învățatul și-a căutat pălăria; a ieșit, și s'a dus pușcă, cam rușinat de învățătura lui adusă de pe tărîmuri străine.

M. Sadoveanu

Strigături

culese în timpul mobilizării, dela soldați din diferite regiuni ale țării

de Sit. rez. Seiceanu I.

Cătăni-re-ași, cătăni
Nu pot de dorul mândrii,
Mândra-i fată mărișoară
Cătănirea-i dor și boală!...

Cătăni-re-ași cătăni
Numai mândra de n'ar fi,
Cătăni-re-ași cu ușor

Să fie mândra maior,
S'o sărut când mi-ar fi dor!...

Cătănia n'ar fi grea
In brațe la Maria!...

Cătăni-re-ași făr' de frică
Dac'ar fi mândra mai mică,
Dar mândruța-i mărișoară
După feciori stă să moară!...

Bate, Doamne, ce-ai de-a bate,
Bate frunza de urzică
Pe copilă până-i mică,
N'o lăsa să crească mare
Lă părinți de supărare!...

Câte fete-s cu pieptare
Toate-s strâmbe de spinare,
Numai mândruța mea
E oablă ca secerea!...

Bată-te mândruțo, bată,
Bată-te norocu'n post
De mică dragă mi-ai fost!...

Măi badiță, trup cinaș
Eu cu tine duce-m'ași,
Nu mi-ar trebui nănaș;

DIN POPOR

La podmol, în zi de praznic

Era într-o zi de praznic. Soarele îmbrăcase în cinstea zilei mantia de aur, pe care n'o mai văzuse satul de-un șir de zile în rând. Fusese tot moină și bură rece până aci. Acum de-odată, și-a descrețit și cerul fruntea, lăsând soarele să se plimbe pe luciul lui, ca o coroană de aur pe fața unei ape limpezi ca cristalul.

Oamenii au răsuflat ușurați. Gândurile negre, că vor întârzi cu câmpul s'au topit, cum se topește ghița în fața focului. Voia bună și nădejdea într-o recoltă îmbelșugată i-au scos la porți, le-au deschis sufletele și le-au desmorțit limbile. Tot la a treia, a patra poartă câte-un pâlă de oameni, de toate vârstele își depănau gândurile, părerile și crezurile unul, altuia.

Cel mai sgomotos sobor era la poarta Morarului, unde iatețul satului, badița Chiruleț, cel de o umblat în șapte împărății, spunea șodenii, cum s'a încurcat în America c'o arapoaică, ce avea fața ca fundul căldării iar dinții mai albi ca zăpada. Rideau femeile, ținându-se cu mâinile de fâlcii, să nu le sară dela loc, iar bărbații își slobozeau cataramele șerpărelor, să poată ride mai cu haznă.

Pe butucii lui Palotă, butuci ce-au prins mușchi de când nu i-a mai mișcat nime dela loc, ca să-i prăjească soarele și pe cealaltă parte, șușuiau în urechi cam șase babe, ele între ele. Se părea că se înțeleg greu. Vorbeau toate deodată. Apoi ca la un semn dat, tăceau, uitându-se întrebătoare unele la altele, ca și cum ar spune: nu știu ce-ai zis... Și tot aplecându-și capetele și ridicându-le, păreau mai mult a spune ocinașele, decât a cleveți în dreapta și stânga cum obicinuiu a face alteori.

Pe podmolul lăncului, podmol bătrân sîdit din bolovani de riu, ciruiți cu pământ galben, întărit de vreme ca cimentul, un bărbat în puterea vieții cetea dintr'o gazetă celor vreo zece, doisprezece bărbați, cai li ascultau ca

Nici popă să ne cunune
Numai noi cu vorbe bune!...

Pentru mândra care-mi place
Trei zile la coasă ași face,
Pentru care nu mi-i dragă
N'aș băga nici coasa'n iarbă!...

Fetele care-s frumoase
Nu se țin cu prune grase,
Fetele care-s mărețe
Nu se țin cu corobețe!

Spune-mi mândro poți, nu poți
Nu mă mai ținea la porți,
Că mă latră câinii toți
Și oamenii mă fac hoți!...

Printre ochii ce 'ntălnesc
Ochii negri mult iubesc,
Fie triști, fie tăcuți
Orice-ai face tot nu-i uși!...

Mândră de dragostea noastră
A înflorit un pom pe coastă,
A înflorit și s'a uscat
Dragi am fost și ne-am lăsat!...

pe-un potracăr (avocat), care le apără interesele în vre-un proces. Din când în când, estival se oprea din citit, lăsa gazeta jos pe geamăni, și explica celor, cari stăteau cu gura căscată în juru-i, ceea ce i-se părea lui. că n'ar înțelege ceilalți.

Era chipul cel mai frumos și vrednic de poezie, din câte s'au înșirat în lungul ulițelor, în ziua aceluia praznic de primăvară, cu soare îmbrăcat în cea mai aurită haină ce o avea.

Cetea omul mici frânturi din durerile fraților robiiți, a căror veste a putut străbate peste granița păzită de baionete până la urechile gântarilor, cari încă au trebuit să le mai îndalcească, pentru a nu li-se simți întreg amarul lor. Și ascultau oamenii cu ochii înălțimiți de amorocul fraților despărțiți, pentru ca în gândurile lor mohorâte toți să jure, că le vor ajuta odată.

Cel mai nedumerit dintre toți. părea a fi căpitanul al Marinei.

— „Și or' cum s'a putut întâmpla una ca asta, măi fraților? Că Românul face moarte de om sau poartă procese lungi cu anii și pentru o brazdă de pământ, dar pentru un cap de țară, ca acum !?”

— Or știi ei, cei mari, căpeteniile, cum s'a întâmplat răul... Noi, bieții de noi, ce putem ști, din câte și cum se întâmplă în lume, îi răspunde Ion al Fătului, ca și cum el ar fi spus cea mai cuminte vorbă din lume.

— „Stați, fraților, nu vă grăbiți cu judecata, că târgul încă nu-i spart. Pân' la spartul lui, se mai pot bea multe aldămașuri. Cine grăbește cu târguiala, mai are vreme să se căiască de târgul făcut”, a continuat vecinul cu gazeta, rediți acum în buzunarul hainei.

— „Așa-i” — întări Ion al Spătarului, — noi, Românii până acum am tot dat, veni-va și rândul nostru să luăm...”

— „Atunci să ne luăm paguba cu camătă cu tot...”, săriră cu gura mare vre-o trei-patru țapi de-odată...

Era o zi de praznic primăvăratesc. Soarele îmbrăcase în cinstea zilei cea mai strălucitoare mantie ce-o avea. La podmolul Iancului o mână de oameni, strânși în povești, își călcau și oțelul sufletele pentru spartul târgului dintre popoare.

Petrea Dascălul

Vecina de lângă mine
Totdeauna-mi prinde bine,
Când mă doare capul rău
Ea se duce la părau,
Și-mi aduce apă rece
De-mi pune la cap și-mi trece! ..

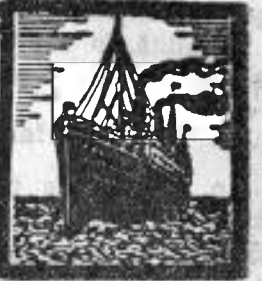
Hai mândrușo să fugim
C'amândoi ne potrivim,
Și la ochi și la sprâncene
Ca doi porumbei la pene,
Și la ochi și la uitat
Ca doi porumbi la sburat!...

Copiliță, copiliță,
Face-te-ai o iconiță,
Să fii ziua de'nchinat
Și noaptea de sărutat!...

De n'ar fi dorul mândrii
M'aș culca, m'aș odihni,
Dar dorul mândrușii este
Unde mă culc, mă găsește!...

CUM STA LUMEA ȘI ȚARA

Hotărârile consiliului de miniștri

Marti, în săptămâna trecută s'a ținut la București un consiliu de miniștri, la care au luat parte toți membrii guvernului.

S'a hotărât sporirea salariilor funcționarilor și răsplătirea funcționarilor buni. Consiliul a mai hotărât apoi să ia toate măsurile pentru ca prețurile lucrurilor să nu se ridice prea mult. Pe lângă acestea au fost desbătute și alte chestiuni mai de seamă, ca ajutorarea familiilor mobilizaților, lipsurile armatei și situația provinciilor desrobite, Basarabia și Bucovina.

Biruințe românești

Marele cartier general al armatelor românești vestește prin următorul comunicat, mari biruințe pe frontul din răsărit:

În Ucraina, la răsărit de Nipru, în Regiunea Mării Azov, vânătorii de munte și corpul de cavalerie, luptând cot la cot cu armata germană, au respins după lupte sângeroase atacurile unui inamic cu mult mai puternic și înarmat cu tancuri și tunuri grele.

Inamicul este în acest ținut în plină retragere către răsărit. Vânătorii de munte și brigăzile V, VI și VIII de cavalerie merită admirația și recunoștința Patriei.

Pe frontul Odesei inamicul, aducând numeroase forțe și tancuri din Crimeea și Caucaz, a încercat să spargă frontul românesc. Atacul însă a fost respins după trei zile de lupte sângeroase și grele.

Pierderile bolșevicilor sunt foarte mari.

Pentruca toată lumea să cunoască adevărul și să nu mai creadă minciunilor împrăștiate de unii răuvoitori, Marele Cartier General a arătat, cari sunt pierderile trupelor noastre. Dela începutul războiului am luat 60.000 de prizonieri și avem 15.000 de dispăruți, dintre care 7—8000 trebuie socotiți printre morți și numai restul printre prizonieri. Mai avem apoi 20.000 de morți și cam 76.000 de răniți.

În schimb Rușii au pierdut, pe frontul unde au luptat trupele noastre, 70.000 de morți și 100.000 de răniți.

Aviația română a doborât 553 avioane bolșevice, iar noi am pierdut 120, din care o parte se mai pot repara.

Până acum s'au prins peste 90% din parașutiștii aruncați din avion. Acesta este adevărul pe care trebuie să-l știe toată lumea.

Cuvântarea dlui Hitler

Din prilejul începerii ajutorului de iarnă, în Germania, dl Hitler a rostit un însemnat discurs, care arată limpede situația Germaniei, în lupta cu Rusia și cu Anglia.

În acest discurs dl Hitler a amintit că pe frontul din Răsărit s'a început o mișcare de trupe care va zdrobi cu totul pe Ruși. Domnia sa a ținut să arate apoi că acest război este de o mare însemnătate pentru întreaga lume. El n'a fost pornit de Germania, ci a fost pricinuit de Anglia.

Despre țara noastră, dl Hitler a spus, că ea a ajutat cu toate puterile ei la înfrângerea bolșevismului. Biruința Germaniei și a aliaților ei asupra bolșevismului este aproape.

Cuvântarea dlui Churchill

Intr'o cuvântare ținută mai în zilele trecute președintele guvernului englez, dl Churchill s'a ocupat de situația Angliei în războiul de azi. Dsa a arătat că Anglia se găsește în defensivă, adică numai se apără, n'a trecut încă la atac.

Vorbind de ajutorarea Rusiei, dl Churchill a spus că în America trebuie să se facă noi fabrici în cari să se lucreze arme și munițiuni pentru Rusia.

Cuvântarea dlui Churchill n'a stârnit prea mare încredere nici între Englezi. Din această cuvântare se vede că situația Angliei este destul de grea. Nu i-a bucurat această cuvântare nici pe Ruși, căci până vor face Americanii fabrici noi de arme, Germanii li vor colbăi bine.

Declarațiile dlui Roosevelt

Dl Roosevelt, președintele Americii a făcut, în săptămâna aceasta unele declarații cu privire la constituția Rusiei bolșevice. Numai că în aceste declarații Domnia Sa a cam împușcat peste țintă. Voind să împace pe Americanii cu bolșevicii, a arătat că în Rusia este deplină libertate și că este chiar și o libertate religioasă. Lucrul acesta Domnia Sa a căutat să-l dovedească cu constituția cea mai nouă a Rusiei bolșevice.

Gazetele cele mai mari din Europa și America și mulți oameni de seamă din America s'au ridicat împotriva celor spuse de dl Roosevelt, dovedind că ele sunt neadevărate. În Rusia a fost cea mai mare

Mii de tancuri rusești s'au nimicite până acuma. Dar pentru nimicirea unui tanc trebuie muncă multă și grea. De aceea nu e mirare că soldații germani își ridică mâinile sus de bucurie, când văd nimicite și ultimul tanc bolșevic

prigoană religioasă și libertatea este așa de îngrădită, în cât un învățat a spus că Rusia este o mare pușcărie.

Conferința dela Moscova

În săptămâna trecută delegații Angliei și Americii s'au întâlnit la Moscova, unde împreună cu miniștrii bolșevici au ținut o sfătuire de război.

Conferința a fost prezidată de dl Molotov, ministrul de externe al Rusiei, care în cuvântarea de deschidere a spus că Rușii luptă pentru pace. S'a hotărât apoi ajutorarea Rusiei bolșevice de către Americani și Englezi. Această făgăduință de ajutorare a bolșevicilor nu poate însă schimba mersul luptelor. Bătăliile pierdute de Ruși nu se mai pot repara cu nimic.

Luptă mare în Răsărit

Din ziua de 1 Octomvrie — după cum a anunțat dl Hitler, în cuvântarea sa — pe frontul răsăritean a început o mare bătălie, care va zdrobi cu totul pe bolșevici.

Marele Cartier al armatelor germane vestește deasemenea, că pe frontul răsăritean au început din nou lupte mari.

Alte știri despre marea luptă, începută în zilele acestea, nu s'au dat.

La mieznoapte, Finlandezii au respins pe Ruși, în mai multe lupte, între lacurile Ladoga și Onega.

Pe mare, flota finlandeză și germană a închis în Marea Finlandei, întrecând flota armatei rusești. Încercările făcute de Ruși de a respinge pe Finlandezi și Germani n'au izbutit.

Pe toată lungimea frontului Germanii au înaintat, pricinuind pierderi mari Rușilor, mai ales în avioane, tancuri și care de luptă.

Orașele Moscova, Petersburg și Charchoy au fost în mai multe rânduri bombardate de avioanele germane. Toate instalațiile militare dela Moscova și Petersburg au fost atacate de Germani.

Numai în luptele dela Desna și Nipru au fost nimicite sau luate de Germani peste 15.000 de care, căruțe, care de luptă și mașini bolșevice.

În luptele din Marea Neagră a fost scufundat un mare vapor rusesc, care ducea trupe.

Porturile rusești de război au fost deasemenea bombardate de aviația germană.

Pierderile bolșevicilor

Până acum pierderile bolșevicilor sunt destul de mari și nu pot fi înlocuite cu făgăduințele de ajutor ale Angliei și Americii.

Germanii au luat 2.500.000 de prizonieri ruși și au nimicit 14.500 de avioane și 18.000 de tancuri.

Rușii cer ajutoare grabnice

Mai în săptămânile trecute, guvernul englez și american au trimis în Rusia câte o delegație de militari și oameni pricepuți, cari să studieze la fața locului cum s'ar putea trimite Rusiei ajutoare.

Știrile trimise de aceste delegații arată că situația armatei rusești este desnădăjduită. Ea are lipsă de ajutor grabnic.

La Moscova s'a și ținut acum o mare conferință care s'a ocupat iarăși cu lipsa de ajutoare a Rusiei.

Până când Americanii și Englezii se vor hotărî să le trimită Rușilor ajutoare într'adevăr, nu numai vorbe și telegrame de încurajare, trupele germane înaintează mult în fiecare zi, lovind de moarte puterea bolșevică.

Zvonuri de pace

În întreaga lume s'a răspândit șonul despre o nouă propunere de pace, făcută de Germani. Se spune că și bolșevicii ar fi făcut o cerere asemănătoare de pace. Se mai spunea că Turcia și Franța vor face pe mijlocitorii în aceste încercări de pace.

Germanii au desmintit aceste zvonuri, arătând cât sunt de neadevurate și spunând că ei vor duce războiul până la capăt.

Finlanda nu va face pace cu Rusia

Un ministru finlandez a declarat mai multor gazetari streini, că țara sa nu va face niciodată pace cu Rusia. Aceste declarații sunt un răspuns la toate încercările pe care le fac Englezii și Americanii de a despărți pe Finlandezi de Germani.

Ce vrea Rusia dela Turcia

În cuvântarea, ținută în zilele acestea, dl Hitler a arătat că Rusia vrea să pună mâna pe strămtorile Dardanele, cari sunt acuma în stăpânirea Turciei.

Bătălia de pe Atlantic

În cursul lunii Septemvrie s'au dat lupte mari în apele Oceanului Atlantic, între Englezi și Germani. Au fost scufundate în aceste lupte numeroase vapoare engleze.

Biruințe câștigate în lupta din Atlantic sunt în strânsă legătură cu mersul războiului din răsărit.

Lupte mari și în Japonia

Despre războiul din China nu s'a mai vorbit demult. Știrile venite din străinătate spun că s'au pornit acuma lupte mari și acolo.

După ce au dat un atac puternic în provincia Hunan, Japonezii au respins pe Chinezi și au înaintat, trecând apele Fluviului Galben.

Se spune că armata chineză este desnădăjduită.

Este dușmanul Patriei și al României Mari celce nu iscălește, cât poate mai mult, la împrumutul reîntregirii.

ȘTIRILE SĂPTĂMĂNI

Un țăran bătrân în ajutorul nostru. Țăranul bătrân Vancea Alexandra în vârstă de 70 de ani din comuna Șăulia din Câmpia Ardealului ne trimite prin Păr. Turcu 200 Lei, pentru ajutorarea gazetel. În vremurile acestea grele, când gazeta abia mai poate trăi, ne cade atât de bine că tocmai un țăran este acela care ne sare într'ajutor. Astăzi țărani gospodari au bani mulți, și e frumos că unii dintre ei se gândesc și la noi. Dumnezeu să-i răplătească înmilit!

Numai Sâmbăta și Duminica se poate mânca carne. Potrivit unor noi hotăriri, aduse de cel mai mare al țării, se va vinde carne numai sâmbăta și duminica. În celelalte zile nu se va vinde nici un fel de carne. Vânzarea de carne de pește, păsări și carne de vânat este liberă în tot cursul săptămânii.

Osândiri la moarte în fostă Cehoslovacie. Gazete din străinătate au adus vestea că în fosta Cehoslovacie, mai mulți fruntași ai poporului ceh au fost osândiți la moarte. Între cei condamnați sunt mai mulți foști generali și fostul primar al orașului Praga. Ei sunt învinuiți că au lucrat împotriva intereselor statului și că ar fi pregătit o revoluție împotriva guvernului.

Numai până în 12 Octomvrie se mai pot schimba banii de 50 și de 100 Lei. Ministerul de finanțe face cunoscut tuturor că 12 Octomvrie este ultima zi pentru schimbarea banilor de metal de 50 și de 100 Lei. După 12 Octomvrie banii aceștia nu vor mai umbla și vor fi primiți numai în plata impozitelor, până la 31 Decemvrie.

Câte grădini sunt în Germania. La noi foarte mulți țărani lasă ca în grădinile lor să crească cucute și alte buruieni. Nu așa în Germania. Acolo fiecare țăran își cultivă grădina de așa, încât are de mâncare nu numai familia sa, ci mai și vinde din legume și din poame. Proprietarii de grădini s'au întovărășit și în societate, în care s'au înscris un milion de inși, cari au cu totul un milion și jumătate grădini.

Un fiicău este uclis cu toporul și aruncat în fântână. O crimă înfricoșătoare a fost săvârșită mai în zilele trecute, pe drumul dintre Lipova și Cehinși, în Banat. Fiicăul Nicolae Lala a plecat să aducă pate cu căruța.

Soldații bolșevicii luptă cu mare vitejie; aceasta o recunosc atât Germanii cât și Românii. Cu toate acestea sute și mii de soldați ruși dezertează din armata rusească și se predau Germanilor. Iată aici un grup de soldați bolșevici, fotografiați înainte de a se fi predat Germanilor.

din câmp, de pe moșia părintească. Au trecut însă mai multe ceasuri și feciorul nu s'a mai întors. Văzând părinții săi că nu se mai întoarce, au plecat să-l caute. În drum spre moșia lor au găsit căruța încărcată cu paie, iar caii pășteau pe câmp. Pe paie se vedau urme de sânge. Ceva mai departe de căruța erau alte pete de sânge, cari duceau la o fântână. Înspăimântați ei au anunțat jandarmii, cari făcând cercetări au aflat în fântână trupul tânărului, fiicău, clopârșit îngrozitor. Ucigașul n'a fost încă prins.

Mii de km. p. nimicite de lăcuste.

(Egs). — În acest an Egiptul a avut să sufere grozav din cauza lăcustelor. După cum aflăm din gazetele germane, regiunile din jurul Assuanului, așa dar sud-est, în apropierea Mării Roșii, au fost atinse mai mult de această nenorocire. În această parte a țării au fost distruse până la pământ mii de km. p., de însămânțări cu bumbac, porumb și orz. Ceea ce este mai grav e faptul că aceste distrugerii au fost cauzate în cursul unei singure luni.

Și-a jertfit două brațe pentru știință. Profesorul Dr. Felix Lohligoda a trebuit să lase să i-se taie de curând al doilea braț. Cunoscutul profesor francez a pierdut încăcă acum 15 ani în urma răzelor, întâi mâna dreaptă, apoi brațul întreg. După aceea razele la fel de periculoase pe cât de beneficoare i-au nimicit mâna stângă. Cercetătorul, cu toată jertfa aceasta nu s'a lăsat de lucrările sale în vederea binelui pe care-l poate face omenirii prin vindecarea cancerului (racului) cu ajutorul razelor.

O viță de vie cu 900 struguri. Un țeran din Malterdingen (Germania) are o viță de vie care acoperă 25 metri pătrați și se spune că are o vechime de 80 ani. Pe această viță care se cațără pe casă, se găsesc în anul acesta mai mult de 900 struguri, care sunt bine dezvoltăți și se prezintă bine.

Bolșevicii își trimit în luptă soldații bolși. În luptele din Miazănoapte, soldații finlandezi au prins numeroși soldați bolșevici bolși. Aceasta arată marea neorânduială din armata bolșevică.

Mână 'n mână. America este țara gangsterilor, adică a oamenilor deprinși să învârtă tot felul de afaceri necinstite împotriva legii. Unii din acești gangsteri, cum li-se spune, sunt foarte temuți, bogați, și duc o lume albă, și zăși chiar de oamenii poliției. În zilele trecute s'a prins la New-York firul unei afaceri de acestea cu gangsteri, în care erau amestecați sute de poliști și funcționari americani. Ei tănuiau toate omorurile și tâlhăriile gangsterilor, în schimbul unor lei mari de miniaștri.

Două sute de aviatori americani au fost învinuși de trădare. Numeroși aviatori americani, canadieni și neo-zelandezi, cari trebuiau să plece în Anglia, n'au mai vult să asculte de ordinul comandantului lor. Ei au tănușit vaporul, care trebuia să-i ducă în Anglia. Toți au fost învinuși de trădare.

O pitidă de chibzuială gospodărească dintr'un sat din Banat. Este un sat vechi și cunoscut că „unirea face putere”. Mai multe brațe puternice, dacă sunt conduse de minți care se înțeleg pot face lucrări mai mari și mai frumoase decât unul singur. Aceasta și în vreme de pace cât și în vreme de război. Mai mare lipsă de unire este în vreme de război. Atunci greutățile sunt mai mari și numai prin minte și înțelegere pot fi biruite. Locuitorii unui sat din Banat au în-

țeles bine lucrul acesta și hotărârea luată de ei este o pildă de rânduială bună și gospodărească. Anume ei au judecat că toți ca unul trebuie să facă față greutăților prin care trecem. Și fiindcă prin rechiziții sunt loviți numai unii, aceia cari au animale de muncă, ei au socotit să dea fiecare câte 30—40 Lei și din banii strânși să cumpere vite de muncă aceluia cărui i-au fost rechiziționate. În chipul acesta plugarul care a dat vitele la rechiziție poate să-și cumpere alte vite și să-și continue munca în gospodărie. La sfârșit, când se înapoiază vitele rechiziționate, ele se vor vinde prin licitație publică și banii se vor împărși între toți gospodarii satului.

O divizie germană a nimicit 295 tankuri sovietice. În luptele îndârjite care au avut loc într'o parte a frontului de răsărit au pierdut bolșevicii, după cum se anunță, în ziua de 10 Septembrie, 68 tancuri și au fost făcuți mai multe sute de prizonieri. Luptele au durat și a doua zi, aducând pierderi sângeroase bolșevicilor. Sovieticii au pierdut alte 29 care de luptă, încât numărul tancurilor nimicite în acest sector se ridică la 97. O divizie germană de infanterie, care a luptat în acel sector, a distrus în ultimele zile 127 tankuri sovietice. De la începutul războiului cu Rușii au distrus infanteriștii din aceea divizie 295 tankuri sovietice.

† Valeria Oarga n. Uilăcan, soția dlui Iosif Oarga, directorul băncii „Economul” din Cluj și fiica fostului canonic mitropolitan Al. Uilăcan din Blaj, a încetat din viață Vineri 19 Septembrie. Înormântarea a avut loc Duminică în 21 Septembrie la Cluj, după cum citim în „Tribuna Ardealului”. În vecl pomenirea ei!

Odesa

— Cetatea pentru care luptă soldații români —

Orașul Odesa, la porțile cărui se dau azi lupte uriașe, nu este un oraș prea vechi. La început a fost un sat sărăcăcios, jumătate tatărăsc, jumătate slav. Numai târzlu, pe la anul 1790, doi francezi fugari au întemeiat aici un port, adică un loc, de unde pot pleca și unde pot veni vapoarele la țarm pentru încărcatul și descărcatul mărfurilor.

De atunci orașul Odesa a crescut foarte mult, ajungând să fie azi al doilea oraș mare al Ucrainei, al cincilea din Rusia întregă și cel mai mare port rusec. Azi Odesa are o populație de peste o jumătate de milion de suflete.

În trecutul său Odesa a avut să sufere mai multe încercări. La anul 1854 a fost bombardat de Francezi și Englezi, în războiul mondial au bombardat-o Turcii, iar în anul 1919 Francezii a fost ocupată pe rând, din 1918, de

Ucrainenii, apoi de bolșevici, în urmă de Germani și în 1920 din nou de bolșevici, cari s'au și instalat acolo.

Locuitorii de acum ai Odesei sunt Ucrainenii, Ruși, Evrei, Românii și Armenii. Unul din cartierele principale ale Odesei este cartierul moldovenesc.

Odesa este azi cetatea în jurul căreia luptă vitejește armata română pentru asigurarea pământului strămoșesc.

Febra tifoidă

Tifosul de burtă. Lingoarea

Era o vreme și aceasta nu numai în vremurile mult îndepărtate ci chiar și în războiul trecut — mondial, zis cel de întregire al nostru, — când prăpădul cel mai mare în armatele țării aflate în război îl făceau boalele molipsitoare, infecțioase ori epidemice cum se mai numesc.

Una dintre bolile cari secerau multe vieți deale soldaților era și febra tifoidă, zisă tifos de burtă, numit așa spre deosebire de tifosul exantematic, cărui i se zice „Tif de cap” ori tifos pătat.

Febra tifoidă este o boală molipsitoare, adică trece de la omul bolnav la cel sănătos.

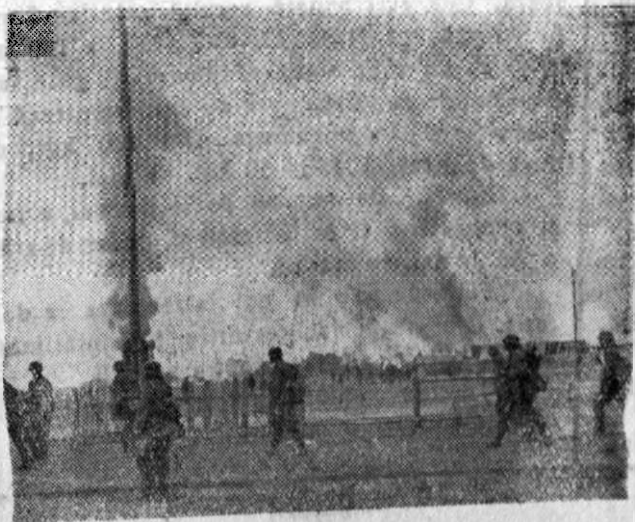
Boală molipsitoare fiind febra tifoidă, și ea are un microb o semință a sa, zisă bacil. Bacilul febrei tifoide trăiește în mașele celui bolnav. În mașe bacilul pe deoparte roade, slăbind mașele și chiar spărgându-le uneori, și pe dealtă parte lasă în trup niște otrăvuri zise „toxine”, cari învenineză și slăbesc trupul celui îmbolnăvit.

Cum se arată febra tifoidă

Febra tifoidă este o boală foarte grea. Cel cuprins de această boală are călduri mari în tot trupul, nu are pic de putere în trupul său, e galben la față și acoperit de sudori reci, limba sa în gură este încărcată cu materie albă-gălbuie și pe marginele limbii se vede urma întipărită a dinților.

Pielea trupului este de culoarea omului suferind, pe burtă având uneori mici pete roșietice ca urzicătura ori pișcăturile de purci.

Otrăvarile, pe care bacilii febrei tifoide le varsă în sângele celui bolnav, din locul lor de ascunziș — din mașul subțire — sunt așa de puternice, că cel îmbolnăvit este buimac de cap, vorbește pustiu „delirează” cum se spune, sare din pat, fuge și e într'o stare de te mișcă din adănuul inimii toată suferința sa.

Bolșevicii, în răutatea și ura lor, dau foc orașelor și satelor pe cari sunt nevoiți a le părăsi. Le nimicesc, ca să nu le poată folosi nici dușmanii lor. Dar toate sunt zadarnice, căci armatele româno-germane înaintează cu toate acestea. Iată un sat cărui i-au dat foc!

Febra tifoidă este o boală cât se poate de grea, ea durează cam trei săptămâni. — Cel scăpat cu viață de febră tifoidă este slab numai piele și oase.

Febra tifoidă este boală grea, dar și periculoasă vieții și sănătății celui îmbolnăvit.

Dintre cei bolnavi de febră tifoidă de foarte adeseori mai mult ca jumătate mor. — Moartea celor îmbolnăviți de febră tifoidă li se trage din aceea că bacilii acestei boli cari stau în mașul subțire, rod mașul și îl sparg și cel bolnav pierde sânge val în val, orică face aprindere la pielea de pe maște, zisă „peritonită“. Moartea în febra tifoidă mai poate veni și din alte multe cauze, așa unora le slăbește prea mult inima, altora le strică ficatul, răunchii ori dă astoparea vinelor cu chag de sânge „flebite“ și alte și alte urmări grele cari rămân pe toată viața, la cei cari scapă cu viață.

Leac anume pentru a vindeca pe cel îmbolnăvit cu febră tifoidă în afară de voia Domnului nu este nimic, decât că deosece în febra tifoidă bacilii rod și slăbesc mașele, cel bolnav va trebui să respecte cu sfințenie cele spuse de medic, adică să nu mănânce decât lapte, ceai și apă, deoarece mâncările tari li pot sparge mașele.

Grijă și pază mare de mâncări grele trebuie avută la cei bolnavi de febră tifoidă nu numai în timpul bolii, dar încă cel puțin 2—3 săptămâni după scăderea febrilei și trebuie să fim cu multă băgare de seamă de cel care a scăpat de boală și care este „hămesit“ și cu o poftă de mâncare ca de lup. Câți nu și-au găsit moartea prin spargerea mașelor chiar când se credeau scăpați, tocmai fiindcă au mâncat mâncări nepotrivite, mai înainte ca mașele să se fi întărit.

(stărușitul în numărul viitor)
de Dr. Ioan Frățiță

Hoțul câmpurilor

— Hârciogul —

Rar găsești un hoț mai mare ca Hârciogul. Iese pe inserate și seceră holda, par'că ar fi în ogorul lui. Se ridică în două picioare, apucă pațul, îl spleacă în jos și cu gura tale spicele, le curăță cu dinții și cu limba pune boabele în desagi largi de pe laturile gurii. Când le-a umplut bine, pleacă la gaură și-i golește în hambarul de lângă culcuș.

Nici că-i pasă de dușman, cari greu li pot urmări, fiindcă e mic și de culoarea pământului, așa că nu se observă.

Hârciogul trăiește numai acolo unde se găsesc lanuri de grâu. În locurile mai umede nu se află. Nu se găsește nici în locuri prea nisipoase, fiindcă nu-și poate face vizuină.

Are două feluri de vizuină: una de iarnă și alta de vară. În vizuina de iarnă are culcușul la adâncime de un metru. Intrarea la culcuș e drept în jos, iar ieșirea e plezișă. Culcușul e șternut cu paie mol. Alături de culcuș are hambarul. Aici înmăgăzinează grâu, de multe ori mai mult de cât îi trebuie. S'au găsit în găuri de hârciog și câte 100 kgr. de grâu.

După ce și-a umplut hambarul și simțea că se apropie iarna, se retrage în vizuină, astupă intrarea și mănâncă din proviziile ce are. Ca să mai cruțe, se încolăcește ca și pisica după captor și trage câte un pul de somn de mai multe zile.

Când simțea că se desprimăvărează, colea pe la începutul lui Aprilie, iese din vizuina de iarnă și umbliă să și sape altă vizuină de vară. Și în această vizuină are alături de culcuș, camera cu merinde și pentru orice in-

tâmplare, o leșire mai scurtă la suprafața pământului.

După ce și-a terminat vizuina de vară, cantă să se împerecheze. Se însoțesc câte doi, bărbăteș și femeleșcă și traiesc împreună. Dar acest trai nu ține mult. Îndată ce femeleșca se simte plină își alungă bărbăteșul și trăiește singură. Pentru mai multă siguranță își mai face câteva intrări în culcuș, dar de obicei nu folosește decât una.

La 4—5 săptămâni după împerechere, femeleșca naște 10—15 puli. Când pulii sunt de trei săptămâni, încep a scormoni pământul și se despart de mamă, căutându-și singuri hrana. Rămasă singură, din nou caută să se împerecheze și colea pe la stărușitul lui lulle, naște a doua oră, așa că într'o vară poate da naștere la 20—30 pe puli.

Hârciogul se înmulțește mai mult în anii secetoși. În anii ploioși, apa înecă pulii în găuri.

Înmulțindu-se tare, pricințește și pagube mari. Din cauza aceasta trebuie stărpiți.

Pasările răpitoare, dihorii și câinii li stărpesc, prinzându-i chiar și din vizuină.

Mai ușor se poate stărpi însă cu sulfură de carbon. Aceasta e o materie spoză, gălbui și cu miros înțepător. Se cumpără din prăvălie. Se înmoale bine în ea cocoloașe de câlți, cari se aruncă în găurile de hârciog. După aceea găurile se astupă cu un șamolag de paie și se acopere cu pământ. Sulfura de carbon din câlți aburește și otrăvește hârciogul. Dacă a doua zi găsim gaura astupată, e semn că hârciogul a murit.

Ion Popu-Câmpeanu

Sfaturi pentru gospodari

Cum putem feri cartofii de încolțire

Pentru a împiedeca încolțirea cartofilor, e bine să-i înțepăm cu un briceag în muguri. În felul acesta cartofii nu încolțesc și se fac și mai buni la gust, căci în ei se formează zahăr. Înțeparea mugurilor (ochilor) se face în Decembrie.

Cum se cunoaște laptele falsificat

Foarte mulți vânzători de lapte au obiceiul să pună apă în lapte pentru ca la măsură să fie mai mult. Fiindcă prin aceasta laptele se subțiază, pun în el și scrobeală pentru ca să se reîngroașe. Laptele îngroșat cu scrobeală se poate cunoaște dacă se toarnă în el 2—3 picături de tinctură de iod. Dacă se colorează în albastru, e semn că laptele a fost îngroșat cu scrobeală.

Folosul ce ni-l dă nucul

Nucul îngrâșit cum se vede începe a rodi cam la 15 ani. De la 20 ani recolta e bunășoară. Cea mai bogată recoltă este la vârsta de 40—80 ani. Nucul trăiește până la 100 ani.

Nucile sunt hrană sănătoasă și gustoasă. Ele conțin un ulei, care se întrebuințează la mâncare și în vopsitorie. Din 100 kgr. de miez de nucii căpătăm 50 kgr. de ulei.

Lemnul de nuc se poate lustrui, e tare și scump. Din el se fac mobile, paturile de arme și fel de fel de lucruri.

Foile de nuc se pot întrebuința ca doctorie. Din ele se fac ceafuri și băi întăritoare. Se fac băi de picioare contra sudorii.

Tăierea nucilor sănătoși este oprită.

Rodul cartofilor

Cartofii nu rodesc bine, dacă sunt puși în locuri lipsite de var. Rodesc însă foarte bine dacă sunt puși în locuri vâroase. De aceea cartofii totdeauna trebuie puși în locuri vâroase. E bine chiar să se împrăștie var pe locurile unde se vor semăna cartofii. Împrăștiatul varului se poate face toamna ori iarna.

Ingrășarea porcilor

Cel ce îngrășă porci are mare folos. În îngrășătorile mari se dă porcilor ca hrană în primele săptămâni de îngrășare orz și porumb și numai în săptămânile din urmă se hrănesc cu porumb curat. În cele dintâi săptămâni li-se mai dau și cartofi, bostani și altele. S'a socotit că pentru ca unul porc să-l crească grăslimea cu două kilograme, trebuie zece kilograme de porumb pe lângă altă hrană.

„Satul soldatului“

Acest sat s'a creat în Roma, în plața „Vittorio Emanuele“. Constă din 41 de case frumoase, în cari soldații italieni, cari trec prin Roma, se pot odihni și pot să-și cumpere cu prețuri scăzute mâncare și alte lucruri de care au lipsă. Pe lângă acestea case s'au făcut și câteva locuri de joc și un teatru, unde soldații pot să petreacă câteva clipe senine înalte de a pleca pe front.

Pierderi mari din cauza prafului

Pe întreg pământul se formează praf foarte mult. Din cauza prafului se pierd cantități foarte mari de materii folositoare. În Germania s'a calculat, că numai în anul 1933 s'au pierdut în formă de praf, 76 milioane tone de cărbune. La fabricarea țigărilor se pierd în fiecare an un milion kilograme tutun, tot din cauza formării prafului. Ne'nchipuit de mari sunt pierderile la cloporea pietrilor, la lucrările făcute din pământ, asbest și altele.

Praful e stricacios și sănătății muncitorilor.

Pânză din Bambus

Bambusul e o trestie mare, ce crește mai prin ținuturile mai călduroase ale pământului. Un lucrător din Japonia a reușit să pregătească din Bambus fire de țesut, un fel de „bumbac de bambus“. Din acest bumbac de bambus amestecat cu alifel de fire se poate țese pânză foarte bună, din care se pot pregăti rochii și cămeși. E foarte trainică și se mulează mai puțin ca alte pânze.

Sticlă care nu se sparge

Mai mult te plăci de sticlă lipite unele peste altele cu anumite materii, dau așa numita sticlă „Triplex“.

Sticla „Triplex“ lovită nu sare în bucăți ci numai crepă în formă de stea în jurul punctului lovit. Un glonte se înfige în ea fără a putea sparge în bucăți.